

Cirurgia Pediàtrica

Codi: 103606

Crèdits: 3

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2502442 Medicina	OT	5	0
2502442 Medicina	OT	6	0

Professor/a de contacte

Nom: Alejandro Manzanares Quintela

Correu electrònic: alejandro.manzanares@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Alumnat de 5è curs.

L'estudiant adquirirà el compromís de preservar la confidencialitat i secret professional de les dades que pugui tenir accés per raó dels aprenentatges als serveis assistencials.

Objectius

- Exposar la patologia quirúrgica més freqüent a l'edat pediàtrica, la seva epidemiologia, embriologia, criteris diagnòstics i tractament.
- Donar a conèixer l'especialitat de cirurgia pediàtrica, que tracta preferentment patologia malformativa congènita.
- Incorporar a l'alumnat a la pràctica assistencial quirúrgica pediàtrica en els diferents àmbits d'actuació: hospitalària, quirúrgica, atenció urgent i atenció ambulatoria.

La Cirurgia Pediàtrica es defineix oficialment a l'Estat Espanyol pel RD 2015/78 de 15 de juliol quan comença de forma regulada la formació d'especialistes metges amb concurs oposició d'accés, programa de formació i acreditació de centres per impartir la docència postgraduada.

Amb l'aparició de l'esmentat Decret totes les Comissions Nacionals de les diverses especialitats mèdiques i el Consell Nacional elaboren els primers plans de formació regulats i unificats. Aquests plans de formació son lleugerament modificats el 1984.

La Cirurgia Pediàtrica es defineix com: "Especialitat medico-quirúrgica del període de la vida humana que va des de la concepció fins a l'adolescència. El seu àmbit d'actuació abasta tots els aspectes de la Cirurgia que incumbeixen a la Pediatria".

Seguint aquest definició la Cirurgia Pediàtrica comprèn les afeccions quirúrgiques de l'edat pediàtrica. La Cirurgia Pediàtrica és a la Pediatria com la Cirurgia General, l'Urologia, la Cirurgia Toràctica, la Ginecologia i la Cirurgia Plàstica a la Medicina Interna.

La obligació d'impartir una determinada matèria per motivar la formació dels especialistes del futur del nostre país fa que sigui convenient que els coneixements siguin transmesos pels professionals que tenen responsabilitats assistencials en l'àmbit al que fem referència.

Competències

Medicina

- Comunicar-se de manera efectiva i clara, tant oral com escrita, amb els pacients, els familiars i acompanyants, per facilitar-los la presa de decisió, el consentiment informat i el compliment de les prescripcions.
- Demostrar que comprèn els agents causants i factors de risc que determinen els estats de salut i el desenvolupament de la malaltia
- Demostrar que comprèn els fonaments d'acció, indicacions, eficàcia i relació benefici-risc de les intervencions terapèutiques, basant-se en l'evidència científica disponible.
- Demostrar que comprèn la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de les malalties.
- Demostrar que comprèn les manifestacions de la malaltia sobre l'estructura i funció del cos humà.
- Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
- Demostrar una experiència clínica adequada en institucions hospitalàries, centres de salut o altres institucions sanitàries, sota supervisió, així com coneixements bàsics de gestió clínica centrada en el pacient i utilització adequada de proves, medicaments i altres recursos del sistema sanitari.
- Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
- Desenvolupar la pràctica professional amb respecte a l'autonomia del pacient, a les seves creences i cultura, amb respecte a altres professionals de la salut, demostrant habilitats de treball en equip.
- Dissenyar i gestionar programes i projectes en l'àmbit de la salut.
- Elaborar una orientació diagnòstica i establir una estratègia d'actuació raonada, valorant els resultats de l'anamnesi i l'exploració física, així com els resultats posteriors de les exploracions complementàries indicades.
- Ensenyar i comunicar a altres col·lectius professionals els coneixements i les tècniques apreses.
- Escoltar amb atenció, obtenir i sintetitzar informació pertinent sobre els problemes que afligeixen al malalt i comprendre el contingut d'aquesta informació.
- Establir el diagnòstic, pronòstic i tractament sustentant les decisions amb la millor evidència possible i un enfocament multidisciplinari basat en les necessitats del pacient i que impliqui tots els membres de l'equip de salut, així com l'entorn familiar i social.
- Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.
- Indicar la terapèutica més adequada dels processos aguts i crònics més prevalents, així com dels malalts en fase terminal.
- Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
- Mantenir i utilitzar els registres amb informació del pacient per a la posterior anàlisi, preservant la confidencialitat de les dades.
- Obtenir i elaborar una història clínica que contingui tota la informació rellevant, estructurada i centrada en el pacient, tenint en compte tots els grups d'edat, sexe, els factors culturals, socials i ètnics.
- Plantejar i proposar les mesures preventives adequades a cada situació clínica.
- Realitzar un examen físic general i per sistemes, apropiat a l'edat del pacient i al sexe, de manera completa i sistemàtica i una valoració mental.
- Reconèixer el rol de la complexitat, la incertesa i la probabilitat en la presa de decisions de la pràctica mèdica.
- Reconèixer el seu paper en equips multiprofessionals, assumint el lideratge quan sigui apropiat, tant per al subministrament de cures de la salut, com en les intervencions per a la promoció de la salut.
- Reconèixer i actuar en les situacions que posen la vida en perill immediat i aquelles altres que requereixen atenció immediata.
- Redactar històries clíniques, informes mèdics i altres registres mèdics de forma entenedora a tercers.
- Tenir capacitat de treballar en un context internacional.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.

- Valorar críticament i utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i sanitària.

Resultats d'aprenentatge

1. Adequar el procediment terapèutic i la tècnica quirúrgica, si escau, d'acord amb les dades disponibles.
2. Anticipar i contrastar la informació per a prendre decisions correctament.
3. Aplicar les maniobres quirúrgiques elementals en les pràctiques amb models simulats.
4. Aprofundir en el coneixement dels factors de risc de morbiditat operatòria.
5. Argumentar la presa de decisions amb les millors evidències científiques.
6. Avaluar la metodologia científica adequada per a un treball biomèdic.
7. Calcular els índexs de risc quirúrgic, generals i per aparells, i adequar-hi les indicacions.
8. Categoritzar les situacions d'emergència d'acord amb els índexs de gravetat disponibles.
9. Construir algoritmes diagnòstics i terapèutics d'acord amb la millor evidència científica, tenint en compte els mitjans disponibles.
10. Criticar articles científics originals o de revisió.
11. Definir les bases metodològiques estadístiques.
12. Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
13. Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
14. Descriure els mecanismes d'acció dels agents físics i químics sobre l'organisme.
15. Descriure les bases bibliogràfiques biomèdiques i les maneres de filtrar la informació proporcionada.
16. Distingir les bases de les diferents especialitats quirúrgiques per integrar i liderar el tractament en pacients aguts i crònics, amb pluripatologia.
17. Distingir les implicacions que comporten les diferents intervencions respecte als canvis funcionals i morfològics.
18. Efectuar un anàlisi crític dels objectius que es pretenen aconseguir amb la intervenció quirúrgica contrastant-ho amb els efectes adversos que pugui comportar.
19. Elegir, d'acord amb la informació disponible i les preferències del pacient, una opció terapèutica.
20. Emprar les escales que valoren l'estat general (físic i mental) del pacient.
21. Enfocar l'examen físic no solament des del punt de vista diagnòstic, sinó també terapèutic, amb èmfasi especial en els procediments quirúrgics.
22. Ensenyar i comunicar a altres col·lectius professionals els coneixements i les tècniques apreses.
23. Enumerar els signes d'alarma pels quals el pacient requereix atenció immediata.
24. Escollir el millor disseny d'investigació possible per aconseguir resposta a la hipòtesi plantejada.
25. Establir una bona relació com a primer pas important de tot acte mèdic, tant en situacions emergents com en les electives, i deixar constància escrita de la informació transmesa i de les voluntats del pacient.
26. Establir una hipòtesi de treball i els seus objectius.
27. Estimar els riscos i beneficis de les diverses opcions terapèutiques.
28. Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.
29. Gestionar la informació disponible i establir nivells de discussió en grups multidisciplinaris.
30. Identificar les bases legals per a la creació, el manteniment i l'explotació de les bases de dades que continguin informació mèdica.
31. Identificar les bases ètiques per les quals es prenen decisions en l'àmbit quirúrgic.
32. Identificar les fonts de finançament i elaborar un pressupost.
33. Identificar les situacions d'emergència i establir-hi un ordre de prioritats.
34. Identificar totes les mesures de profilaxi per reduir al mínim els índexs de morbiditat.
35. Incitar la recerca de respostes als interrogants que es plantegen durant l'exercici de la cirurgia.
36. Integrar tota la informació preoperatòria per a la presa de decisions.
37. Justificar la presa de decisions a partir de la informació obtinguda.
38. Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
39. Obtenir les dades més rellevants tant pel que fa a la malaltia per la qual s'intervé, així com les que puguin marcar la morbiditat.
40. Oferir informació de les opcions terapèutiques de manera clara i entenedora al pacient i la seva família.
41. Participar a tot el procés assistencial dels pacients, des del procés diagnòstic fins al seguiment ambulatori.

42. Plantejar i discutir els resultats obtinguts.
43. Presentar els resultats de forma oral o escrita.
44. Proporcionar les bases per a l'elaboració de vies i guies clíniques i la construcció d'algoritmes diagnòstics i terapèutics.
45. Realitzar automàticament la valoració inicial i reconèixer les actuacions que requereixen atenció immediata.
46. Reconèixer la fase terminal d'un pacient i evitar l'aferrissament terapèutic.
47. Recopilar la informació i seleccionar els fets més rellevants que presenta el pacient, tant en situacions electives de consulta especialitzada com d'urgències.
48. Seleccionar els continguts d'acord amb les normes de la medicina basada en l'evidència.
49. Tenir capacitat de treballar en un context internacional.
50. Transmetre la informació de manera clara, precisa, sense elements que portin a la confusió o mala interpretació.
51. Transmetre la informació del procediment quirúrgic que es practicarà i plasmar-lo en un consentiment informat escrit.
52. Utilitzar les fonts bibliogràfiques específiques que permeten desenvolupar i ampliar els coneixements adquirits.
53. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.
54. Valorar la necessitat de la investigació per al progrés de la medicina.

Continguts

Lliçó 1. Presentació de l'assignatura.

a. Aspectes generals de la Cirurgia Pediàtrica b. Traumatismes en l'edat pediàtrica.

Lliçó 2. Patologia Cervicofacial

a. Fenedura palatina i llavi fes b. Quists i fistules congènites de la cara i el coll c. Quist del conducte tiroglòs

Lliçó 3. Patologia toràcica I

a. Record embriològic i anatòmic b. Atrèsia d'esòfag c. Hèrnia diafragmàtica congènita

Lliçó 4. Patologia toràcica II

a. Malformació adenomatoide quística. Segrest pulmonar b. Emfisema lobar congènit c. Anomalies de la paret toràcica

Lliçó 5. Patologia esofagogastrica

a. Reflux gastroesofàgic b. Acalàsia c. Estenosi hipertròfica del pílor

Lliçó 6. Patologia intestinal I

a. Atrèsies intestinals b. Malrotació intestinal. Vòlvul intestinal c. Duplicacions del tub digestiu

Lliçó 7. Patologia intestinal II

a. Ili meconial b. Malaltia de Hirschsprung

Lliçó 8. Patologia intestinal III

a. Diverticle de Meckel b. Apendicitis c. Invaginació intestinal

Lliçó 9. Patologia Anorectal

a. Malformació anorectal b. Extròfia cloacal

Lliçó 10. Patologia hepàtica

a. Atrèsia de vies biliars b. Quist de colèdoc c. Litiasi biliar

Lliçó 11. Paret abdominal i conducte engonal

a. Omfalocèle. Gastròsquisi b. Hèrnia engonal, hidrocele. Altres hèrnies c. Criptorquídia d. Escrot agut

Lliçó 12. Oncologia quirúrgica en el pacient pediàtric

Lliçó 13. Urologia pediàtrica I

a. Uropatia obstructiva b. Estenosi pieloureteral c. Megaurèter obstructiu d. Vàlvules de uretra.

Lliçó 14. Urologia pediàtrica II

a. Reflux vesicoureteral b. Bufeta neurògena

Lliçó 15. Urologia pediàtrica III

a. Extròfia vesical. Epispàdies b. Hipospàdies c. Anomalies de la diferenciació sexual.

Metodologia

Aquesta Guia descriu el marc, continguts, metodologia i normes generals de l'assignatura, d'acord amb el pla d'estudis vigent. L'organització final de l'assignatura pel que fa al nombre i mida de grups, distribució en el calendari i dates d'exàmens, criteris específics d'avaluació i revisió d'exàmens, es concretaran a cada una de les Unitats Docents Hospitalàries (UDH), que ho explicitaran a través de les seves pàgines web i el primer dia de classe de cada assignatura, a través del professors responsables de l'assignatura a les UDH.

Pel present curs, els professors designats pels Departaments com a responsables de l'assignatura a nivell de Facultat i de les UDH són:

Responsable de Facultat: Alejandro Manzanares Quintela (Alejandro.Manzanares@uab.cat)

Responsables UDHSP	Responsables UDHVH	Responsables UDGTiP	Responsables UDHPT
NO S'OFERTA	Manuel López Paredes manuel.lopez@vhebron.net	Alejandro Manzanares Quintela Alejandro.Manzanares@uab.cat	Bernardo Nuñez García bnunez@tauli.cat

Metodologia docent general:

TIPOLOGIES DOCENTS DIRIGIDES: (20% Teoria)

Teoria (tipologia TE). Sessions programades 15 (1 h per sessió).

TIPOLOGIES DOCENTS SUPERVISADES (25% Pràctiques supervisades)

PRÀCTICUM ASSISTENCIAL SENSE DIRECTRIUS (PRASS)

Període de pràctiques curriculars no regulades corresponents a estudis de l'àmbit de la salut, durant el qual l'alumnat experimenta en un context real i adquireix habilitats específiques sota la supervisió directa del professorat de la UAB i o de professionals externs implicats. No es preveu el còmput de presencialitat en activitats dirigides, tot i que aquest pràcticum pot comportar reunions de treball individuals o en grup amb el professorat de la UAB. Per tant, només es computa el seguiment i l'avaluació de l'alumnat. En aquest còmput hi és implícita també la preparació.

TUTORIES

Les tutories no computaran com a hores presencials, però poden ser programades i realitzar-se individualment o en grup, al despatx dels professors, en espais docents o utilitzant les TICs, i l'alumne ha de ser informat dels horaris d'atenció del professorat.

TREBALL AUTÒNOM (50% total 37,5 hores).

Lectura comprensiva de textos i articles, estudi i realització d'esquemes, resum i assimilació conceptual dels continguts. Preparació de les presentacions i lliuraments.

AVALUACIÓ (5% total 3,75 hores):

Excepcionalment i segons criteri del professorat responsable, els recursos disponibles i la situació sanitària de cada moment a les diferents Unitats Docents, part dels continguts corresponents a les lliçons teòriques, pràctiques i seminaris podran ser impartits de forma presencial o virtual.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
TEORIA (TE)	15	0,6	1, 7, 18, 20, 21, 36, 39, 47, 53
Tipus: Supervisades			
PRÀCTICUM ASSISTENCIAL SENSE DIRECTRIUS (PEXT)	18,75	0,75	1, 7, 18, 20, 21, 36, 39, 47, 53
Tipus: Autònomes			
ELABORACIÓ DE TREBALLS / ESTUDI PERSONAL / LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	37,5	1,5	1, 7, 18, 20, 21, 36, 39, 47, 53

Avaluació

Criteris d'aprovació.

Requisits assistencials:

1. Assistència hores dirigides: 80%
2. Assistència hores supervisades: 80%
3. Pes de l'assistència sobre la qualificació final: 50%

Requisits avaluatius:

1. Realitzar prova objectiva.
2. Pes de la prova objectiva sobre la qualificació final: 50%

Els estudiants que no hagin superat l'assignatura per mitjà de l'avaluació es podran presentar a una prova de recuperació.

La normativa sobre règim de permanència als estudis oficials de grau i màster de la Universitat Autònoma de Barcelona introdueix una modificació en la qualificació, substituint la de "no presentat" per la de "no avaluable". Això implica exhaurir els drets inherents a la matrícula de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa en classe i seminaris	25%	0	0	1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 23, 24, 26, 32, 36, 39, 42, 47, 48, 52, 53, 54
Assistència i participació activa en practicum assistencial. El·labroació de treballs, estudi personal, lectura d'articles i informes d'interès	25%	0	0	1, 3, 4, 7, 8, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 53
Avaluació escrita mitjançant proves objectives: ítems de resposta múltiple / preguntes restringides	50%	3,75	0,15	1, 7, 18, 20, 21, 36, 39, 47, 53

Bibliografia

1. Pediatric Surgery

By: Scorpio, Ronald J; Coppola, Christopher P; Kennedy, Alfred P; Morton. Springer International Publishing. ISBN: 978-3-319-04339-5, 978-3-319-04340-1. Health & Medicine (General). Springer eBooks (Medicine 2014) 2014

2. Pediatric Surgery

By: Coventry, Brendon J; Morton. Springer Verlag London Ltd. ISBN: 978-1-4471-5438-9, 978-1-4471-5439-6, 978-1-306-69237-3, 978-1-4471-5439-6. Health & Medicine (General). Springer eBooks (Medicine 2014) 2014

3. Ashcraft's Pediatric Surgery

By: Holcomb; George Whitfield Holcomb III. W B Saunders Company. ISBN: 978-1-4160-6127-4. Health & Medicine (General). ScienceDirect eBooks (CSUC) 2013

4. An Illustrated Guide to Pediatric Surgery

By: Al-Salem, Ahmed H. Springer International Publishing. ISBN: 978-3-319-06664-6, 978-3-319-06666-0, 978-3-319-06665-3. Health & Medicine (General). Springer eBooks (Medicine 2014) 2014

5. Symptoms and Signs in Pediatric Surgery

By: Kaiser, Georges L; Lesny. Springer Berlin Heidelberg. ISBN: 978-3-642-31160-4, 978-1-283-93504-3, 978-3-642-31161-1. Health & Medicine (General). Springer eBooks (Medicine 2012) 2012

6. Diagnostic and Interventional Ultrasound in Pediatrics and Pediatric Surgery

By: Scholz, Stefan; Jarboe, Marcus D; Hruska. Springer. ISBN: 978-3-319-21698-0, 978-3-319-21699-7. Health & Medicine (General). Springer eBooks (Medicine 2016) 2016

7. Fundamentals of Pediatric Surgery: Second Edition

By: Mattei, Peter; Muratore, Christopher S; Rollins, Michael D; Nichol, Peter F; Hruska. Springer. ISBN: 978-3-319-27441-6, 978-3-319-27443-0. Health & Medicine (General). Springer eBooks (Medicine 2017) 2017

8. Pediatric Thoracic Surgery

Girolamo Mattioli, Paolo Petralia, Michele Torre, Editors. Ed. Girolamo Mattioli, Paolo Petralia, and Michele Torre. Cham, Switzerland: Springer, 2021.

9. Pediatric Digestive Surgery

By: Lima, Mario; Rizza. Springer. ISBN: 978-3-319-40523-0, 978-3-319-40525-4. Health & Medicine (General). Springer eBooks (Medicine 2017) 2017

10. Jones' Clinical Paediatric Surgery

By: Hutson; Chichester. John Wiley & Sons Incorporated. ISBN: 978-1-118-77731-2, 978-1-118-77728-2, 978-1-118-77729-9, 978-1-118-77730-5. Health & Medicine (General). Wiley Online Library Books EBS 2018 2015

Programari

No hi ha necessitats específiques de programari per a poder desenvolupar l'assignatura.